

K 7/M 45

120000868657

МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
МУЗИКАЛНИ ДНИ
ОТ 1981 Г. РУСЕ-БЪЛГАРИЯ

XXI МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1981 Г.

Посветен на 1300-годишнината на България
и XII конгрес на БКП

ПОЕТИЧНО - ПЕСЕНЕН
КОНЦЕРТ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868657

20 март — петък

Начало — 19,30 ч.
Зала — Дом на културата

448032

С участието на

поетите

ЛИЛЯНА СТЕФАНОВА — народен деятел на културата

и

ЕВТИМ ЕВТИМОВ — народен деятел на културата

МИЛКАНА НИКОЛОВА — сопран

Съпровожда — **КАТЯ ВЪЛЛЕВА**

ГАЛИНА ИОНЧЕВА — сопран

СТРУНЕН КВАРТЕТ НА БЪЛГАРСКОТО РАДИО:

ГЕОРГИ ТИЛЕВ — цигулка

ВЛАДИМИР ЛАЗОВ — цигулка

СВЕТОСЛАВ МАРИНОВ — виола

ИОНЧО БАЙРОВ — виолончело

ЛИЛИЯНА СТЕФАНОВА

„Може би на пръв поглед изглежда странно близкото съжителство, ако мога така да се изразя, на строго осмисления факт и волността на поетичния образ, на интимното женско проникновение и на политическата страстност, на мекотата на традиционния пейзаж и електронния ритъм на нови словосъчетания. При всички случаи отираната точка е една. Нали някога в литературната наука всички жанрове са били назовавани с тази висока дума — поезия...“

„Хубаво е винаги да носиш надеждата, че те чака интересен път, неоткрити пространства, срещи и разлъки. Че те чака пътуване в новото, където и да е то...“

„Няма друго по-естествено състояние за моята земя от неукротимото, неистово движение, от остър глад за разстояния, от полет на мисли, на воли, на души.“

И в пламъците на доменните нещи — движение.

И в стрелите на подемните кранове — движение.

И в застиналите сенки на комбайните призори — движение.

Аз разказвам за тази земя и усещам как това нейно ненаситно движение ме обагря, как ми пречи да задържа с поглед някоя важна черта, как ме кара да се втурна в ритъма на тоя властен бяг и думите ми да се сливат с всяка промяна, с всяка крачка, с всеки порив напред.

Движението на земята ни към утрешния ден — това е многобагрне. Някога разказвах за земята ни в два цвята — червен и черен. Червен — на простреляни знамена, на кръв, оставила звезди по паважа, на ранени залези. Черен — на измъчени угари, на майчини съзли, на пътища, изорани от мъка...

Какво буйство на цветовете оживи, увенча лицето на нашата страна, какво лудо веселие на бонте обкичи нейния ден, в колко невиджани съчетания се впуснаха багрите по нейната снага“.

из книгата на Лилиана Стефанова

„ПИША — ЗНАЧИ ОБИЧАМ“

ЕВТИМ ЕВТИМОВ

ЧОВЕКЪТ

Откриха атоми в тревите меки,
в дървото — песен,
в камъка — искра,
в земята — светлини.

А в мен?

В човека?

Аз крия тайни в своите недра
нечути песни, руди неоткрити,
затуй и в зноя, и в снега
годиниите дълбаят упорито
и търсят в мен съкровища сега.
Аз нося мисъл като вярa чиста
и тя е бъдещ извор на 'река.
Аз нося ден и той не е единствен,
но е начало ново на века.
Аз нося в себе си такава тръпка,
която буди огъня в кръвта.
Аз нося невидяна стъпка,
която чака някъде в света.
Дълбайте ме, години, със въпроси!
И нека пламъка ви ме гори.
Самото бъдеще в душата нося.
Смъртта — и тя е бъдеще дори.
Угаснат ли последните огънове
и всичко времето от мен свлече,
на края просто камък за основи
ще почне то от мене да сече!

* * *

Ненатанцува ли се под небето,
на пътища не се ли навървя,
пенамечта ли се и пенагледа
на тая необятна синева,
та все тъй неспокойна си остана,

все търсиш птица, вятър или път?
Очите ти в пространството са взрени —
годините едва ли ще ги спрат.
Река ще си останеш ти до края,
река-немирница — туй знам добре! —
и няма да заглъхнеш в тиха стая,
а все ще търсиш своето море.

* * *

СТРАХ

И аз се плаша от страха си, обич.
Страх, създаван от самите нас.
Страх, че може да ни срещне злоба
Страх, че има и несретен час
Страх, че завистта ще ни завиди
Страх, че ни преследва клевета.
Страх, че подлостта ще ни обиди.
Човешкият ни страх за обичта.
Защо не тръгнем през света открито —
нима света загуби смелостта?
Да минем под прозорците, които
заклучват със закони обичта.
Да прекосим по улици, които
на кръстопът разпъват обичта.
Да ме целунеш пред очи, които
ще те презират до смъртта.
Стани на силната ми обич вяра,
дори за туй да ти присъдят грях.
Дори в света да предизвикаш ярост,
не предизвиквай в мене страх.
И завещаи ми смелостта си жива,
и от страха душата ми спаси...
Страхът убива, бавно ни убива
и после ни превръща в подлещи!

СВЕТОСЛАВ ОБРЕТЕНОВ — „Среща“
текст — Мл. Исаев

ТОДОР ПОПОВ — „Сонет“
текст — Ел. Багряна

ЛЮБОМИР ПИПКОВ — „Прощално“
текст — Н. Й. Ванцаров

ГЕОРГИ ЗЛАТЕВ — ЧЕРКИН — „Синеоката“
текст — Ел. Багряна

Изпълнява — МИЛКАНА НИКОЛОВА

Съпровожда — КАТЯ ВЪЛЕВА

П. ХАДЖИЕВ — Поема „Коленича пред теб“ за висок глас
и струнен квартет по стихове на Дамян Дамянов

- „През прозореца“
- „На път след красотата“
- „В Рилския манастир“
- „Пред една икона“
- „Коленича пред теб“

ШУБЕРТ — Квартет зати

По природа творческият натюрел на ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ е лиричен — особеност, която се „излива“ спонтанно в мелодическата изявеност на неговата музикална мисъл. Мелодията е същината, субстанцията в неговите произведения. Като че ли първите творчески импулси, предвещаващи раждането на новата творба, при П. Хаджиев имат мелодичен облик — от тук се оформят и наслагват останалите компоненти на музикалния образ. Това определя необикновената красота и пластичност на мелодията в творбите на композитора — една естествена музикална реч, богата на нюанси и отсенки, близка до живата интонация на словото. Тази родствена връзка между музика и слово в творчеството на П. Хаджиев, разбрана и в прекия (като съчетание на текст и музика) и в преносния смисъл (като интонационна близост), дава богати плодове в жанра на инструменталната и вокална музика — музика общителна, увеличаща, емоционално завладяваща.

ПОЕМАТА „КОЛЕНИЧА ПРЕД ТЕБ“ за струнен квартет и висок глас (1970) продължава, макар и с нови акценти, поетичната линия в творчеството на песенника Хаджиев — графична простота, тънко изявен пластичен музикален образ на поетичния текст, потопен в обобщаващата звукова картина на струнните инструменти. Всичко това, поставено в услуга на вълнуващата идея на творбата да се проникне в изконните черти на българския дух с богатата гама на изживяванията от лиричното съзерцание до гражданския патос.

* * *

Целият прозорец е отворен
— Добър ден, изгряла красота!
С вятъра, с брезите белокори
и със цялата си пъстрота
ти се връщаш пак. И аз те диням
Като пламък в мен трептиш!

.
Литваш като бялото глухарче

.
Бягаш като сянката на гълъба

.
Сянката отмина...

.
Вятърът в брезичките трепти
...А листът все празен си остава.
Красота, защо не идеш ти?

Търся твоя образ, твойта рима
пъв детето, в този слънчев прах...
Ти си като тях неуловима
и реална — също като тях.
Целият прозорец е отворен
— Красота, къде си? — викам аз.
Но крещят във двамата шофьори
тъй, че заглушават моя глас
Викам аз, крещя, но кой ме чува.

* * *

И така, на път — след красотата.
...Фантастичната кола лети.

.
Връща ми живота. И със нея
преживените ми дни летят.
Та няма дорде човек живее,
всъщност винаги не е на път?

И днес
мисълта ми пак обхожда скритом
подир фантастичния волаи
пътищата прашни, по които
моят къс живот е различен.

Молитвена прозрачна тишина
расте като трева над калдъръма.
Клепалото ли глухо прозвъня
или България — в кръвта ми?
Не зная. Но смирен и горд, и плах
вървя по тези камъни енични
със своята набожност на монах
и дръзката безбожност на езициник.

И се развъртва моята глава,
разбъркана от векове и мисли.

До жезъла на някой властелин
стои простреляно червено знаме.
Срещу разпънатия божи син —
куртката на прострелян партизанин.

Стоят край мен от двете ми страни
епохите далечни и различни,
олтара със различни богове.
Един народ със двете си светини
И между тях — аз, разделен на две
Вървя и собирам своите половини.

...Благодаря ти, българска обител,
че сбра в разкъсаната ми снага

икони и бунтарски знамена
олтари на неверие и вяра.

...Камбаната ли глухо прозвъня?
Звъни, звъни в душата ми България.

Зографът рисувал момиче
момиче, което обичал
Момиче, което целувал
Зографът рисувал, рисувал

Рисувал онази, която
живеела тук на земята,
която с коси тъй разкошни
му топлела хладните нощи.
Зографът рисувал, рисувал
Зографът мечтал и будувал
Изписвал с боите си мрака,
Разбърквал боите и плакал,
и плакал за тази, която
наляла кръвта си в боята
и чакала, чакала мълком
и плакала, плакала дълго,
задето зографа го няма.
Додето на хладния камък
изрязвал ликът ѝ тъй ясен
той, другият жив лик, угасвал.

.
Дево Марно, светнице,
гледам лика ти вълшебен
и почвам сега да разберам
защо са повярвали в тебе,
онези, които умират.

.
Лети колата устремена. Бърза.
Изчезват срещи, верности и сълзи
и всичките измислени коли.
Изчезваме и ний. Изчезва всичко
Не може да изчезне само тя —
земята, над която коленича,
родилката на всяка красота!

Аз коленича. А под мене пее
горешата ѝ и велика гръд...

Родим се върху Нея, поживеем
Умрем над Нея, ала пак из Нея
възкръсваме...

И цял живот на път!

ФРАНЦ ШУБЕРТ влиза в историята преди всичко като създател на романтичната песен. Някак в сянка остава онази част от неговото творчество, в която романтичната чувствителност и музикални форми търсят своята историческа самостоятелност, където Шуберт е поставен пред сложната задача да застане с „нова дума“ до своите предшественици Моцарт и Бетховен — това е областта на инструменталната музика. И макар днес ние да сме убедени, че „само създаденото от Бетховен може да съперничи на съвършените образци на Шубертовата инструментална музика“, за Шуберт далеч не е било така леко, чувайки зад себе си крачките на Гиганта. Сам той в мигрив на преклонение споделя: „...кой може да направи нещо след Бетховен?“ И действително, Шуберт (за разлика от Бетховен) няма качествата на страстен трибун, не го привлича и философското възприятие на света. Но неговата сила е заложена в онази лирическа одухотвореност на мисълта, която дава широк простор на въображението, докосва се до непознатите струни на човешката чувствителност. Както вярно подхваща неговият приятел — писателят Бауерифелд, оптимизмът у Шуберт се съчетава със спонтанната склонност към меланхолия. В тази двойственост на Шуберт се отразява типичната неуравновесеност на романтичния светоглед.

Две удивително различни по характер произведения стоят в зората на Шубертовата зрялост: Клавирният квинтет в ла-мажор (1819 г.) и едночастният СТРУНЕН КВАРТЕТ (Квартет за три) в до-минор (1820 г.). В първото живее духът на опияняващото, безметежно-радостно музициране, което тегли повече към ранните инструментални творби на Шуберт. А във второто надделява неговата склонност към меланхолия, онова състояние на вътрешна съпротива срещу условностите на света, която илюстрира романтичния конфликт „художник — действителност“. Този конфликт е експониран в началото на квартета, в двата образа: единият неумолимо напрегнат, носещ съдбовно предчувствие (I тема), а вторият светло-лиричен (II тема). И от тук започва шубертовското. Поляризацията на силите отстъпва пред динамичната приглушеност на изложението, конфликтът се констатира, без да се изостря, „потъва“ в сферата на съчувствието, на сърдечната толота и проникновението.

Въпреки че квартетът е едночастен, нещо необичайно за жанра, подобно на „Недовършена симфония“, Шуберт сякаш изчерпва до край вложената идея. Няма какво повече да се каже след категоричното „заклучване“ на Алегро то с напрегнатия, динамичен образ на главната тема.

